

study was conducted to evaluate the impact of TEAMS on the effectiveness of the educational process in sports educational institutions.

Key words: *coaches-teachers training, children's sports educational institutions, digital technologies, innovative educational technologies, TEAMS platform, educational process, professional development.*

УДК 378.04:37.01

Оксана Дмитрієнко

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
ORCID ID 0000-0002-8414-1964

Василь Фазан

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
ORCID ID 0000-0002-9823-3704

Володимир Мокляк

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
ORCID ID 0000-0001-9922-7667

Ірина Когут

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
ORCID ID 0000-0002-0856-7074

DOI 10.24139/2312-5993/2024.05/136-151

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Статтю присвячено аналізу поняття «цифрова компетентність» у контексті професійної підготовки викладачів закладів вищої освіти. Розглянуто основні складові цього поняття, проаналізовано сучасні підходи до формування цифрових навичок у викладачів, а також визначено основні виклики, з якими стикаються педагоги у процесі інтеграції цифрових технологій в освітній процес. Особливу увагу приділено методам і прийомам, які можуть бути використані для підвищення рівня цифрової компетентності викладачів, а також перспективам подальшого розвитку цього напрямку. Вища школа в сучасних умовах зіткнулася з численними викликами, зумовленими розвитком ІТ-технологій та соціальними запитами, пов'язаними з пандемією та війною. Це спричинило значне підвищення темпів реалізації інновацій для гнучкого реагування на змінні умови освітнього процесу. Визначено можливості і потреби педагогічних працівників закладів вищої освіти в опануванні новітніх технологій, а також особливості цього процесу. Окрім опанування основних інструментів та методів, що можуть бути використані в освітньому процесі, важливо враховувати швидкість розвитку цифрових технологій. Автори наголошують на необхідності формування навичок гнучкої роботи та здатності постійно актуалізувати свої знання відповідно до потреб часу та змін в інформаційно-комунікаційній сфері. Також вища школа, окрім надання певних професійних компетенцій, виконує найважливішу функцію – соціалізацію молоді. Тому впровадження цифрових технологій потребує виваженого підходу з урахуванням усіх аспектів.

Ключові слова: *цифрова компетентність, професійні компетенції, цифрові інструменти, індивідуалізація навчання, цифрова трансформація освіти.*

Постановка проблеми. Швидкий та інтенсивний розвиток комп'ютерних технологій, особливо онлайн-освітніх програм, радикально змінює формат вищої освіти та створює для неї серйозні виклики як за змістом, так і за організацією навчального процесу. Ці виклики потребують ґрунтовного осмислення та адаптації. Проблема полягає не лише у записі лекцій чи підготовці електронних версій підручників. Йдеться про «відкритість» освіти, її вихід за межі університетських аудиторій, лабораторій та бібліотек.

Цифрова компетентність викладачів закладів вищої освіти є однією з ключових умов успішного функціонування сучасної освітньої системи. З огляду на стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та їх вплив на всі сфери суспільного життя, питання підготовки педагогічних працівників до ефективного використання цифрових інструментів набуває особливої актуальності (Кундис, 2023). Вища освіта, як головний генератор знань і навичок для майбутніх фахівців, не може залишатися осторонь від цих змін. Вимоги до викладачів постійно зростають, і цифрова компетентність стає невід'ємною частиною їхньої професійної діяльності.

Недостатнє фінансування унеможлиблює університетам повноцінно розвивати інформаційно-технологічну інфраструктуру, що, звісно, значно впливає на впровадження цифрових технологій. Проте, у методичному плані ведуться активні роботи. Кожний університет має свої напрацювання, адаптовані під специфіку напрямів освіти та технічні можливості.

Цифровізація освіти також передбачає розвиток нових форм навчання, таких як змішане навчання, дистанційні курси та вебінари. Це дозволяє забезпечити доступ до якісної освіти широкому колу студентів, незалежно від їхнього місця проживання.

Аналіз актуальних досліджень. Н. Морзе, С. Василенко, М. Гладун (Морзе, 2018) зазначають, що успішне впровадження цифрових технологій у навчальний процес можливе лише за умови надання викладачам відповідних знань та навичок. Це потребує не тільки проведення навчальних курсів і семінарів, а й створення сприятливих умов для постійного професійного розвитку та самовдосконалення. Учені провели дослідження для визначення рівня цифрової компетентності викладачів кількох університетів України, що дозволило виявити значні потреби викладачів в ознайомленні з новітніми

технологіями, програмами та платформами, а також їх опанування та можливості застосування в освітньому процесі.

Крім того, дослідження показали, що рівень цифрової компетентності викладачів безпосередньо впливає на якість освітнього процесу та мотивацію студентів. Викладачі, які володіють сучасними технологіями, можуть ефективніше організувати навчальний процес, робити його більш інтерактивним і цікавим, що сприяє підвищенню залученості студентів та їх академічної успішності.

З метою підвищення цифрової компетентності викладачів учені пропонують впровадження комплексних програм підготовки, які включають теоретичні та практичні аспекти, а також надання доступу до сучасних освітніх ресурсів і платформ. Важливим є також створення спільнот практиків, де викладачі зможуть обмінюватися досвідом і підтримувати один одного у впровадженні інновацій у навчальний процес.

Роботи Г. Генсерук присвячені ґрунтовному аналізу термінологічної бази з обраної теми. Авторка не лише визначає складові цифрової компетентності, але й детально досліджує європейські стандарти цього поняття, підкреслюючи їх значущість для підготовки майбутніх викладачів в Україні. Зокрема, вона розглядає такі ключові аспекти, як цифрові навички, інформаційна грамотність, медіаграмотність та здатність до критичного мислення. Г. Генсерук також аналізує практики впровадження цифрової компетентності в освітній процес на основі європейського досвіду, пропонуючи шляхи адаптації цих практик у вітчизняній системі освіти. Таким чином, її дослідження надає цінні інсайти та рекомендації для формування високого рівня цифрової компетентності серед майбутніх педагогів, що є необхідним для успішної інтеграції сучасних технологій у навчальний процес (Henseruk, 2019).

Отже, розвиток цифрової компетентності викладачів є ключовим фактором успішної інтеграції новітніх технологій в освіту. Це вимагає системного підходу та активної підтримки на всіх рівнях освітньої системи, що дозволить забезпечити високу якість освіти і підготувати студентів до викликів сучасного цифрового світу.

Значну роль у цьому процесі відіграють відкриті освітні ресурси (OER), які надають доступ до навчальних матеріалів, курсів та наукових публікацій. Вони сприяють підвищенню якості освіти та створюють умови для безперервного навчання протягом усього життя.

Крім того, цифровізація вищої освіти передбачає інтеграцію інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання та аналітика даних, що дозволяє покращити управління навчальним процесом, аналізувати академічну успішність студентів та надавати персоналізовані рекомендації щодо навчання.

Отже, для успішного впровадження цифрових технологій у вищу освіту необхідно здійснювати комплексні заходи, спрямовані на розвиток цифрових компетенцій працівників вузів, модернізацію інфраструктури та інтеграцію інноваційних технологій у навчальний процес. Це дозволить забезпечити високу якість освіти, підвищити конкурентоспроможність випускників на ринку праці та сприяти розвитку суспільства загалом.

Мета статті – дослідження ролі та особливостей впровадження цифрових компетентностей у професійній підготовці викладачів закладів вищої освіти.

Методи дослідження. Дослідження з цифрової компетентності викладачів закладів вищої освіти є актуальним завданням у сучасному освітньому середовищі. Вибір методів, прийомів та підходів для отримання нових наукових результатів є критично важливим для досягнення об'єктивних і значущих висновків. Були використані такі методи:

1. Анкетування та опитування: застосування стандартизованих анкет для вимірювання рівня цифрової компетентності викладачів дозволяє зібрати кількісні дані щодо їхніх знань, навичок та вподобань у сфері використання цифрових технологій.

2. Глибинні інтерв'ю: проведення інтерв'ю з викладачами для отримання глибинної інформації щодо їхньої освітньої практики та ідей щодо використання цифрових інструментів. Цей метод дозволяє виявити внутрішні мотиви та перешкоди у розвитку цифрових навичок.

3. Кейс-студії: дослідження конкретних випадків впровадження цифрових технологій у викладацьку практику для аналізу конкретних викликів і успіхів. Цей метод дозволяє детально проаналізувати контекстні аспекти і здобути практичні рекомендації.

4. Метод аналізу документів: вивчення політики і програм університетів щодо інтеграції цифрових технологій у навчальний процес для оцінки стратегій і трендів у цьому напрямку.

5. Метод системного аналізу: використання системного підходу для з'ясування взаємозв'язків між цифровими компетенціями викладачів і їх впливом на якість освітнього процесу і підготовку студентів.

Ці методи дозволяють створити комплексний образ цифрової компетентності викладачів, оцінити вплив цих компетенцій на освітні процеси та запропонувати конструктивні рекомендації щодо покращення підготовки майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу. Використання комп'ютерних технологій в освіті (так зване «E-learning») створило нові цифрові освітні методики, які підвищили якість навчання, покращили взаємодію між викладачами і студентами, а також сформували нові засоби навчально-виховного впливу. Сучасні цифрові інструменти дозволяють проводити дистанційне навчання, створювати інтерактивні навчальні матеріали та забезпечувати зворотній зв'язок у реальному часі, що значно розширює можливості традиційної освіти.

Однак існують різні підходи до розуміння терміну «цифрові технології», і науковці часто тлумачать його по-різному. Це призводить до дискусій щодо точного значення та обсягу цього поняття в контексті освіти. Важливо усвідомлювати, що цифрові технології охоплюють широкий спектр інструментів і методів, включаючи не лише апаратне забезпечення та програмне забезпечення, але й педагогічні підходи, які використовують ці технології для підвищення ефективності навчального процесу. Дехто вважає, що це включає лише програмне забезпечення та інтернет-технології, тоді як інші вбачають у цьому понятті більш широкий спектр інструментів і методів, включаючи апаратне забезпечення, мобільні пристрої, віртуальну та доповнену реальність. Незалежно від визначення, цифрові технології стали невід'ємною частиною сучасної освіти, сприяючи створенню інноваційних методів навчання та розвитку нових компетенцій у викладачів та студентів.

Розширене використання цифрових технологій також вимагає від викладачів постійного професійного розвитку та вдосконалення своїх навичок. Це включає не тільки освоєння нових програмних засобів, але й розуміння педагогічних підходів, які найкраще працюють у цифровому середовищі. Завдяки цьому, викладачі можуть ефективніше залучати студентів до навчального процесу, робити його більш інтерактивним та персоналізованим.

Автори Wakhlu A., Manoj M., Vafna P., Sahoo R., Hazarika K. (2021) для підвищення рівня цифрової грамотності викладачів вищої освіти рекомендують покращувати цифрову компетентність (Wakhlu, Manoj, Vafna, Sahoo, Hazarika, 2021, с. 179). Цифрова компетентність охоплює здатність людини ефективно використовувати цифрові технології для

досягнення своїх цілей, підвищення продуктивності та покращення якості життя.

Rakhimov T, Ibragimov M. (2022) зазначають, що це включає розуміння принципів роботи комп'ютера та мережі Інтернет, вміння користуватися різноманітними програмами й інструментами, орієнтуватися в цифровому середовищі, захищати свої дані й приватність, а також взаємодіяти з іншими в Інтернеті.

Назвемо кілька з них:

1. Підвищення інформаційної грамотності: навчання основам роботи з інформаційними ресурсами, вмінням шукати, аналізувати та інтерпретувати інформацію.

2. Опанування цифрових інструментів: знайомство з основними програмами, необхідними для роботи в різних сферах.

3. Захист даних і приватності: вивчення принципів кібербезпеки, навичок захисту особистої інформації та конфіденційності даних пацієнтів.

4. Розвиток комунікативних навичок у цифровому середовищі: використання сучасних засобів комунікації, таких як електронна пошта, відеоконференції, соціальні мережі для професійного спілкування та обміну досвідом.

5. Адаптація до швидких змін технологій: постійне навчання новим технологіям, участь у професійних тренінгах і семінарах, що допомагають залишатися актуальними у цифровому світі.

Для вдосконалення цифрової компетентності ознайомимо із способами, які спонукають до наступних дій (табл. 1).

Таблиця 1

Способи вдосконалення цифрової компетентності

Спосіб	Опис
Вивчати основи комп'ютерної науки й мережі Інтернет	Розуміння принципів роботи комп'ютерів і мереж Інтернет дозволяє ефективніше навчати студентів, забезпечувати доступ до актуальних інформаційних ресурсів та інтерактивних навчальних матеріалів. Це також сприяє оперативному розумінню та адаптації до швидкозмінюваних цифрових середовищ, що є важливим аспектом сучасної педагогічної практики.
Оволодівати новими програмами й цифровими інструментами для практики і навчання	Викладачі вищої школи мають можливість опанувати нові програми та цифрові інструменти для практики та навчання завдяки постійному розвитку цифрових технологій. Ці

	інструменти стають доступними і дозволяють студентам покращувати свою цифрову компетентність, вивчаючи їх та впроваджуючи в повсякденне навчальне середовище. Такий підхід сприяє формуванню необхідних навичок для ефективного використання цифрових ресурсів та інструментів у навчальному процесі.
Опанування додаткової практики у застосуванні цифрових технологій	Як і будь-яка інша навичка, ефективне використання цифрових технологій потребує систематичної практики. Інтернет відкриває безліч можливостей для виконання практичних завдань, встановлення цифрових контактів з колегами та студентами, а також пошуку необхідної інформації. Регулярне виконання практичних завдань сприяє покращенню вміння працювати з цифровими технологіями передачі інформації, що є критичним для успішної освітньої діяльності.
Створення спеціальних курсів і впровадження до освітніх програм відповідних навчальних дисциплін	Посилення теоретичної та практичної навчальної підготовки є необхідним для ефективної підготовки студентів і підготовки майбутніх фахівців до роботи з цифровими технологіями. На сьогодні цей аспект у закладах вищої освіти отримує недостатню увагу, хоча відповідне оволодіння цифровими засобами інформації стає все більш актуальним для сучасної освіти і вимагає серйозного удосконалення навчальних програм.
Розробка спеціальних освітніх навчальних застосунків, які були б у відкритому доступі	Ці застосунки орієнтовані на практичні навички і створені з метою забезпечення студентів доступом до різноманітних мобільних програм для дослідження актуальних проблем, які можуть вийти за межі стандартних навчальних курсів.
Поєднання фундаментального навчання з інтерактивним підходом	Передбачає включення рольової активності, де студенти можуть виконувати функції викладача, здійснювати практичні дії, проводити тестування, аналізувати власні рішення та обґрунтовувати алгоритми викладання певних тем.

У рамках реалізації проекту Еразмус+ KA2 «Центри сертифікації викладачів: інноваційні підходи до досконалості викладання» / «University Teachers' Certification Centres: Innovative Approach to Promotion Teaching Excellence» (619227-EPP-1-2020-1-UA-EPPKA2-SBNE-JP) була створена платформа Utterly.education, яка є інноваційною платформою для підтримки сучасної освіти за допомогою цифрових

технологій. Вона орієнтована на забезпечення якісного навчального процесу для учнів, викладачів та адміністраторів навчальних закладів.

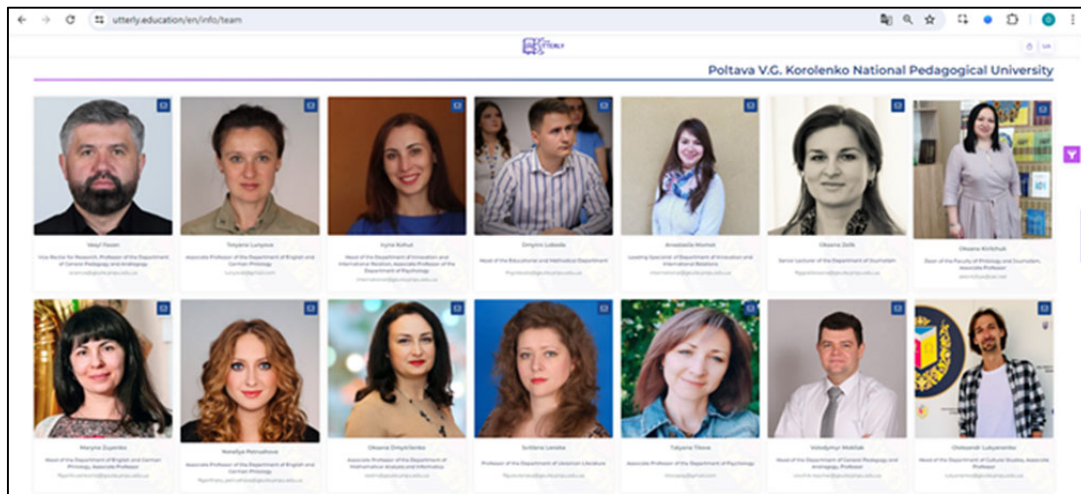

Рис. 1. Команда, яка взяла участь у проєкті від університету

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка відіграв ключову роль у створенні та розвитку платформи Utterly.education. Участь включає кілька важливих аспектів, які суттєво вплинули на якість та ефективність платформи:

1. Експертний внесок у розробку навчальних матеріалів. Викладачі та науковці університету активно брали участь у розробці навчальних матеріалів для платформи Utterly.education. Їхній досвід та знання забезпечили високу якість контенту, відповідність навчальних програм та сучасні методи викладання.

2. Педагогічні дослідження та впровадження інновацій. Університет проводив дослідження у галузі педагогіки та цифрової освіти, результати яких були використані при створенні платформи. Це допомогло інтегрувати новітні освітні технології та методики навчання, що підвищило ефективність платформи.

3. Тестування та зворотній зв'язок. Викладачі університету брали участь у тестуванні платформи на різних етапах її розробки. Вони надавали цінний зворотній зв'язок, який дозволив вдосконалити функціонал, покращити користувацький досвід та забезпечити відповідність реальним потребам освітнього процесу.

4. Інтеграція з навчальним процесом університету. Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка використовує Utterly.education у своєму навчальному процесі, демонструючи приклад ефективної інтеграції цифрових технологій в

освіту. Це дозволяє студентам та викладачам отримувати безцінний досвід роботи з сучасними освітніми платформами.

5. Підготовка кадрів. Університет готує фахівців, які здатні ефективно використовувати Utterly.education у своїй майбутній професійній діяльності. Це включає навчання майбутніх педагогів методам роботи з платформою та інтеграції цифрових інструментів у навчальний процес.

6. Спільні проекти та дослідження. Полтавський національний педагогічний університет спільно з розробниками Utterly.education реалізує різноманітні науково-дослідні проекти, спрямовані на подальший розвиток та вдосконалення платформи. Це сприяє впровадженню нових функцій та підвищенню ефективності навчання.

Участь Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка у створенні платформи Utterly.education є визначальною. Експертний внесок, дослідження, тестування та інтеграція з навчальним процесом допомогли створити високоякісний освітній інструмент, який відповідає сучасним вимогам та потребам освіти. Завдяки співпраці з університетом, Utterly.education отримала потужну основу для подальшого розвитку та впровадження інновацій в освітній процес.

Нижче наведено основні особливості та переваги цієї платформи. Серед можливостей платформи можна назвати наступні:

1. Інтерактивні навчальні матеріали та курси. Платформа надає широкий спектр інтерактивних матеріалів, які включають відеоуроки, анімації, інтерактивні вправи та тести. Це дозволяє засвоювати знання в цікавій формі.

2. Персоналізоване навчання. Utterly.education підтримує персоналізовані навчальні плани, що враховують індивідуальні потреби та темп навчання кожного. Це сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу.

3. Інструменти для викладачів. Платформа пропонує зручні інструменти для створення, редагування та управління навчальними матеріалами. Викладачі можуть легко відстежувати прогрес учнів, аналізувати результати тестів і надавати зворотній зв'язок.

4. Аналітика та звіти. Utterly.education надає детальну аналітику та звіти, що допомагають викладачам та адміністраторам приймати обґрунтовані рішення на основі даних. Це включає інформацію про успішність, їхню активність та проблемні моменти у навчанні.

5. Співпраця та комунікація. Платформа підтримує функції для спільної роботи, такі як групові проекти, обговорення та форуми. Це дозволяє ефективно взаємодіяти і співпрацювати.

6. Інтеграція з іншими сервісами. Utterly.education легко інтегрується з іншими популярними освітніми інструментами та платформами.

Переваги платформи Utterly.education полягають у наступному:

1. Доступність та зручність. Платформа доступна з будь-якого пристрою, що має доступ до інтернету. Це дозволяє учням навчатися в будь-який час і в будь-якому місці, забезпечуючи гнучкість навчального процесу.

2. Підтримка інноваційних методів навчання. Utterly.education сприяє впровадженню сучасних методів навчання, таких як змішане навчання, дистанційне навчання та інші педагогічні підходи, що підвищують ефективність освіти.

3. Підвищення мотивації здобувачів освіти. Завдяки інтерактивним матеріалам, платформа сприяє підвищенню мотивації учнів та їхньому активному залученню в навчальний процес.

4. Покращення управління навчальним процесом. Зручні інструменти для викладачів та адміністраторів допомагають ефективно управляти навчальним процесом, забезпечуючи високу якість освіти та досягнення навчальних цілей.

Utterly.education є потужним інструментом для підтримки сучасної освіти, забезпечуючи доступ до якісних навчальних матеріалів, персоналізованого навчання та ефективного управління освітнім процесом. Завдяки широкому спектру можливостей та інтеграції з іншими освітніми платформами, Utterly.education сприяє підвищенню якості освіти та підготовці викладачів до викликів сучасного світу.

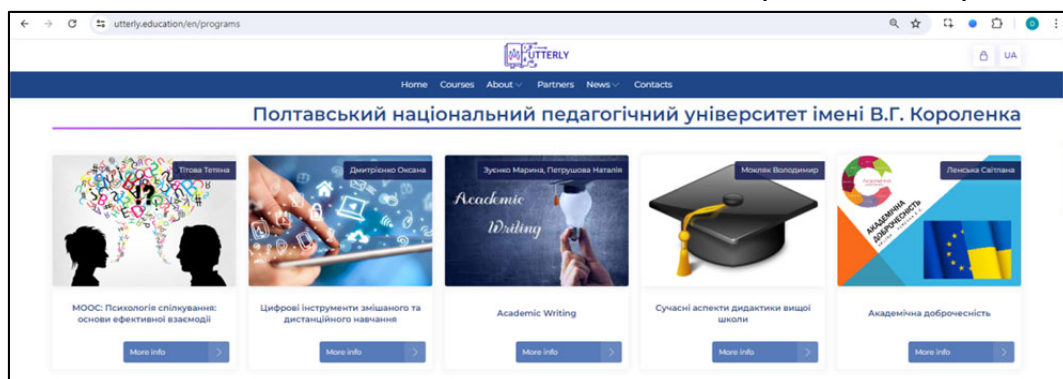

Рис. 2. Запропоновані курси від університету на платформі Utterly.education

У рамках проєкту викладачі Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка активно впроваджують інноваційні підходи до професійної підготовки майбутніх педагогів та постійно підвищують власний рівень цифрової компетентності. З цією метою було розроблено та апробовано низку курсів, які були реалізовані на платформі Utterly.education. Серед них особливо варто виділити курси «Цифрові інструменти змішаного та дистанційного навчання», «Академічне письмо», «Сучасні аспекти дидактики вищої школи» та «Академічна доброчесність».

Наприклад, «Цифрові інструменти змішаного та дистанційного навчання» – це курс спрямований на розвиток навичок ефективного використання цифрових інструментів у змішаному та дистанційному навчанні. Під час апробації курсу викладачі опановували різні платформи для відеоконференцій, онлайн-тестування, створення інтерактивних навчальних матеріалів та організації віртуальних класів. Завдяки цьому курсу викладачі не лише ознайомилися з сучасними технологіями, але й навчилися інтегрувати їх у свої заняття, що сприяло підвищенню якості навчального процесу.

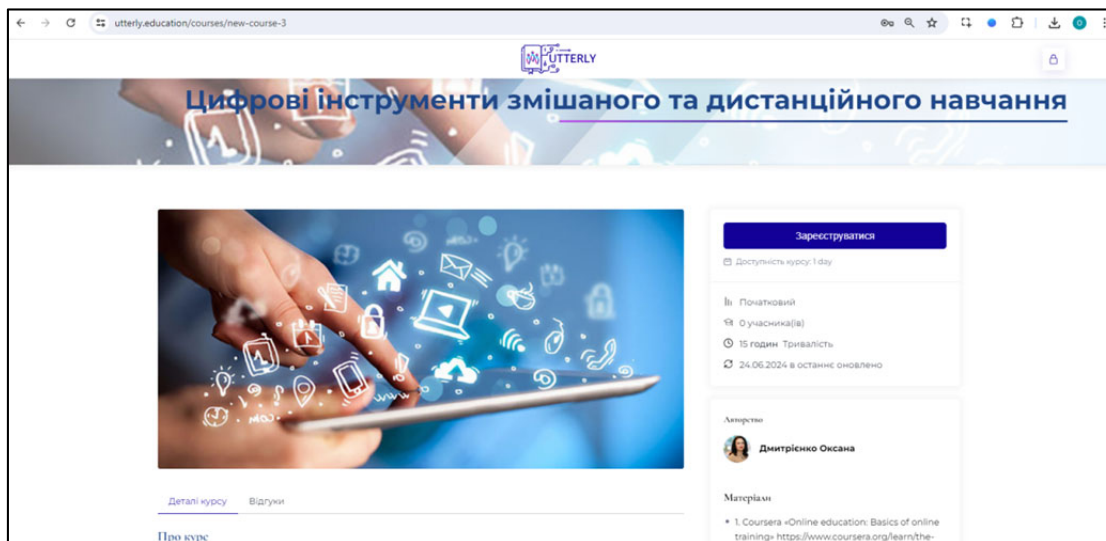

Рис. 3. Курс «Цифрові інструменти змішаного та дистанційного навчання» на платформі Utterly.education

Курс «Академічне письмо» був розроблений для покращення навичок написання наукових текстів та роботи з академічними джерелами. У рамках цього курсу викладачі вивчали правила цитування, структуру наукових статей, методи написання рецензій та рефератів, а також основи стилістики академічного письма. Апробація курсу показала його високу ефективність у підвищенні рівня

академічної грамотності викладачів, що, в свою чергу, позитивно вплинуло на якість наукових досліджень та публікацій.

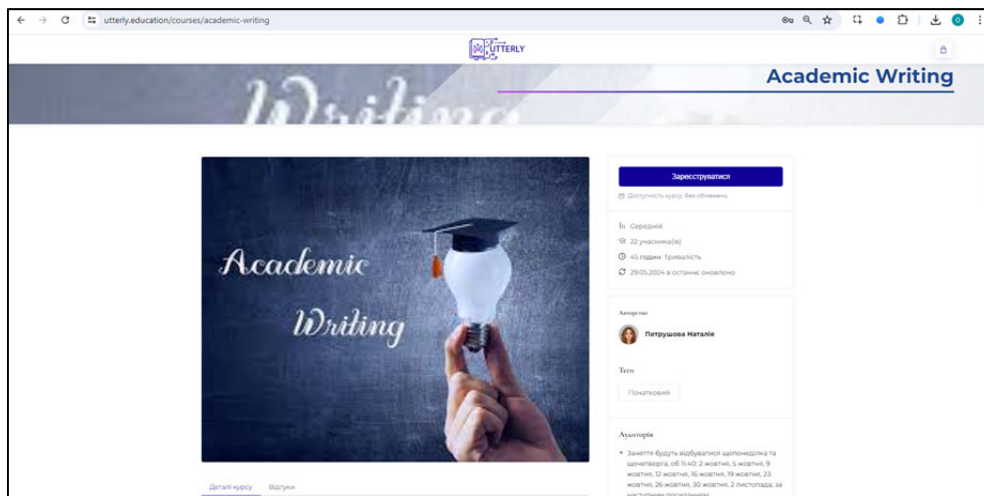

Рис. 4. Курс «Академічне письмо» на платформі Utterly.education

«Сучасні аспекти дидактики вищої школи» – цей курс був присвячений вивченню новітніх методик викладання та організації навчального процесу у вищій школі. Викладачі ознайомилися з різними підходами до створення навчальних програм, методами активного навчання, а також з інноваційними формами оцінювання знань студентів. Апробація курсу дозволила викладачам застосувати отримані знання на практиці, що сприяло підвищенню ефективності їх педагогічної діяльності.

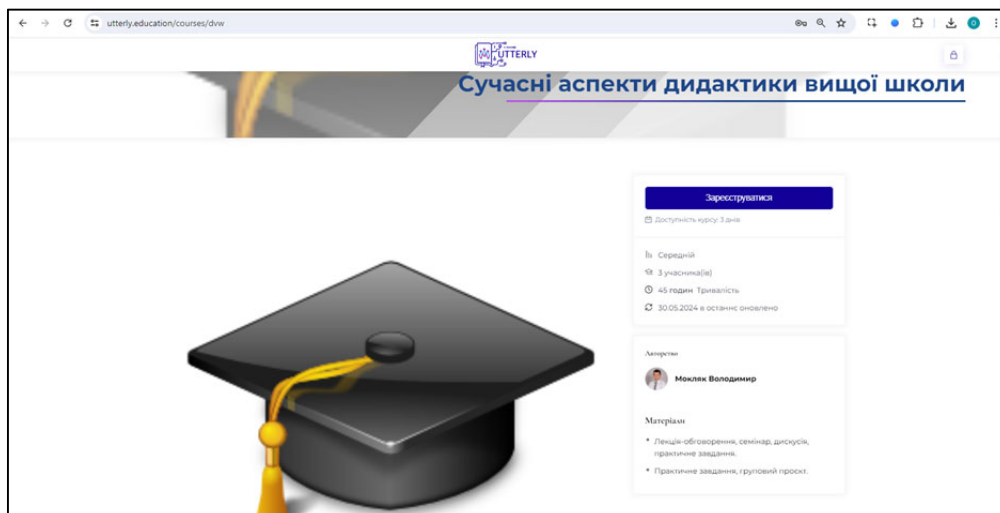

Рис. 5. Курс «Сучасні аспекти дидактики вищої школи» на платформі Utterly.education

Курс «Академічна доброчесність» був розроблений для формування у викладачів принципів етики та доброчесності у науковій та навчальній діяльності. Під час курсу обговорювалися питання плагіату, етичного використання інформаційних джерел, правил

авторського права та принципів академічної відповідальності. Апробація цього курсу дозволила викладачам краще зрозуміти важливість академічної доброчесності та впровадити відповідні практики у своїх навчальних закладах.

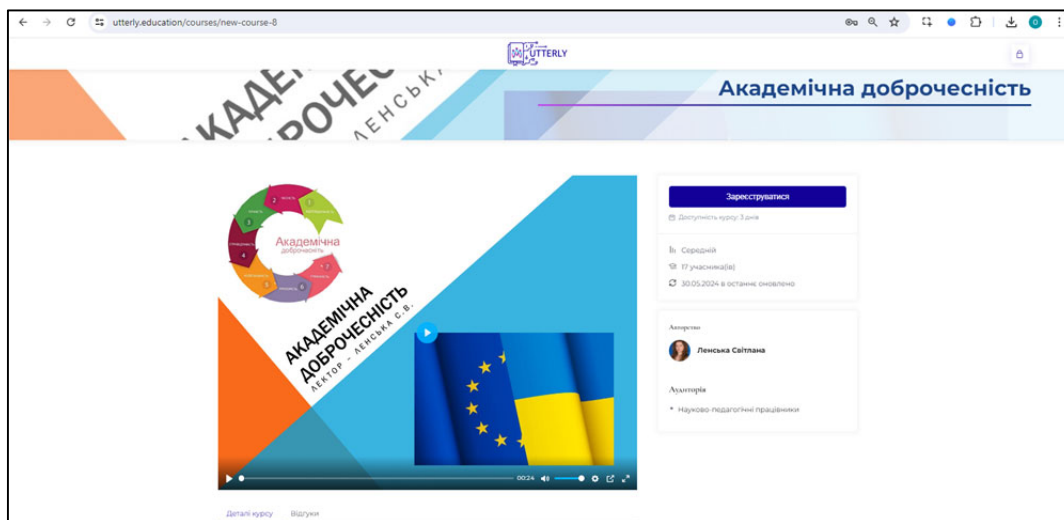

Рис. 6. Курс «Академічна доброчесність» на платформі Utterly.education

Апробація курсів на платформі Utterly.education показала високу ефективність у підвищенні рівня професійної підготовки викладачів. Завдяки цим курсам викладачі отримали можливість освоїти сучасні цифрові інструменти, покращити свої навички у написанні академічних текстів, ознайомитися з новітніми методиками викладання та підвищити рівень академічної доброчесності. Це, у свою чергу, сприяє підвищенню якості освітнього процесу та підготовки майбутніх фахівців.

Після успішного завершення кожного курсу учасники отримали сертифікати, що підтверджують їхні нові знання та навички. Це дозволило викладачам покращити свою кваліфікацію, а також впровадити отримані знання та інструменти у навчальний процес, що сприяло підвищенню якості освіти у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка.

Висновки. Цифрова компетентність викладачів закладів вищої освіти є невід'ємною складовою успішної реалізації освітнього процесу в умовах сучасного інформаційного суспільства. Аналіз проведеного дослідження свідчить про те, що підвищення рівня цифрової грамотності викладачів вимагає комплексного підходу, який включає як теоретичну підготовку, так і практичні заняття з використанням сучасних цифрових інструментів. Викладачі мають бути готові до постійного вдосконалення

своїх навичок та впровадження новітніх технологій у навчальний процес (Rakhimov, 2022; Wakhlu, 2021).

Основні складові цифрової компетентності викладачів включають знання і вміння працювати з інформаційно-комунікаційними технологіями, здатність використовувати цифрові ресурси для організації навчального процесу, а також навички забезпечення інформаційної безпеки та захисту особистих даних. Важливим аспектом є також розвиток критичного мислення та творчих здібностей, що дозволяє ефективно адаптувати цифрові інструменти до потреб навчального процесу.

Підвищення цифрової компетентності викладачів вищих навчальних закладів сприятиме не лише покращенню якості освіти, але й підвищенню мотивації студентів до навчання, розвитку їхніх професійних навичок та підготовці до успішної кар'єри у сучасному цифровому суспільстві. Тому подальші дослідження у цьому напрямі мають бути спрямовані на розробку ефективних методик навчання та створення умов для безперервного професійного розвитку викладачів.

Перспективи подальших наукових розвідок. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у здійсненні порівняльного дослідження специфіки формування цифрових компетентностей викладачів закладів вищої освіти в різних країнах.

Дана публікація є частиною реалізації проєкту Еразмус+ КА2 «Центри сертифікації викладачів: інноваційні підходи до досконалості викладання» / «University Teachers' Certification Centres: Innovative Approach to Promotion Teaching Excellence» (619227-EPP-1-2020-1-UA-EPPKA2-CBHE-JP). Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ЛІТЕРАТУРА

- Кундис, Р. Ю., Дмитрієнко, О. О., Бойченко, С. В. (2023). Цифрові технології в професійній підготовці педагогічних працівників закладів вищої освіти. *Академічні візії*, 16. (Kundys, R. Yu., Dmytriienko, O. O., Boichenko, S. V. (2023). Digital technologies in the professional training of teaching staff of higher education institutions. *Academic visions*, 16). Retrieved from <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7665825>
- Морзе, Н. В., Василенко, С. В., Гладун, М. А. (2018). Шляхи підвищення мотивації викладачів університетів до розвитку їх цифрової компетентності. *Open Educational Environment of Modern University*, 5, 160–177. (Morze, N. V.,

- Vasylenko, S. V., Hladun, M. A. (2018). Ways to increase the motivation of university teachers to develop their digital competence. *Open Educational Environment of Modern University*, 5, 160–177).
- Henseruk, H. (2019). Digital competence as one of the professionally important competencies of future teachers. *Open Educational Environment of Modern University*, 6, 8–16.
- Rakhimov, T., Ibragimov, M. (2022). Analysis of Dilemma Aspects of the Conclusion of Contracts for the Provision of Medical Services: Future Challenges. *Futurity Economics&Law*, 1, 4, 27–36.
- Wakhlu, A., Manoj, M., Bafna, P., Sahoo, R., Hazarika, K. (2021). Repurposing Drugs: Lessons from Rheumatology in the COVID-19 Pandemic. *Indian Journal of Rheumatology*, 16, 2, 179–183.

SUMMARY

Dmytriienko Oksana, Fazan Vasyl, Mokliak Volodymyr, Kohut Iryna. Digital Competence in the Professional Training of Teachers of Higher Education Institutions.

The article is devoted to the analysis of the concept of “digital competence” in the context of professional training of teachers of higher education institutions. The main components of this concept are considered, modern approaches to the formation of digital skills among teachers are analyzed, and the main challenges faced by teachers in the process of integrating digital technologies into the educational process are also determined. Special attention is paid to methods and techniques that can be used to increase the level of digital competence of teachers, as well as prospects for further development of this direction. Higher education in modern conditions has faced numerous challenges caused by the development of IT-technologies and social demands related to the pandemic and war. This caused a significant increase in the pace of innovation implementation for flexible response to changing conditions of the educational process. The possibilities and needs of pedagogical workers of higher education institutions in mastering the latest technologies, as well as the peculiarities of this process, are determined. In addition to mastering the basic tools and methods that can be used in the educational process, it is important to consider the speed of development of digital technologies. The authors emphasize the need for the formation of flexible work skills and the ability to constantly update one’s knowledge in accordance with the needs of time and changes in the information and communication field. Also, the higher school, in addition to providing certain professional competencies, performs the most important function – the socialization of young people. Therefore, the implementation of digital technologies requires a balanced approach, taking into account all aspects.

The digital competence of teachers of higher education institutions is an integral component of the successful implementation of the educational process in the conditions of the modern information society. The analysis of the conducted research shows that increasing the level of digital literacy of teachers requires a comprehensive approach, which includes both theoretical training and practical classes using modern digital tools. Teachers should be ready to constantly improve their skills and introduce the latest technologies into the educational process.

The main components of the digital competence of teachers include the knowledge and ability to work with information and communication technologies, the ability to use digital resources to organize the educational process, as well as the skills to ensure information security and personal data protection. An important aspect is

also the development of critical thinking and creative abilities, which allows you to effectively adapt digital tools to the needs of the educational process.

Increasing the digital competence of teachers of higher educational institutions will contribute not only to the improvement of the quality of education, but also to the increase of students' motivation to study, the development of their professional skills and preparation for a successful career in the modern digital society. Therefore, further research in this direction should be aimed at developing effective teaching methods and creating conditions for continuous professional development of teachers.

Key words: *digital competence, professional competences, digital tools, individualization of learning, digital transformation of education.*

УДК 378.14

Святослав Дяков

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ORCID ID 0000-0002-3938-9792

Інна Шоробура

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

ORCID ID 0000-0003-3728-7968

Лілія Ребуха

Західноукраїнський національний університет

ORCID ID 0000-0002-0054-0651

DOI 10.24139/2312-5993/2024.05/151-160

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Стаття присвячена розкриттю сутнісних особливостей методичного забезпечення освітньої діяльності вищих військових навчальних закладів та впровадження дієвих методів змішаного навчання. Акцентовано увагу на важливих передумовах використання у професійній підготовці майбутніх офіцерів Збройних Сил України змішаної форми навчання, якими нині є глобалізаційні соціальні процеси, що мають місце у сучасному суспільстві, сутнісні підходи до технологізації освіти, коректування освітнього процесу в умовах пандемії COVID-19 та повномасштабної війни в Україні. У статті, змішане навчання розглянуто як освітню технологію у поєднанні взаємопроникаючого очного та електронного навчання з можливістю самостійного навчання майбутніх офіцерів. Вважаємо, що методичне забезпечення змішаного навчання у вищих військових навчальних закладах має відповідати його гнучкості, доступності, ефективності, пристосованості до навчальних потреб майбутніх офіцерів та освітніх цілей у цілому й встановлювати творчий баланс між новаційно-педагогічними методами викладання та інформаційно-комунікаційними технологіями за допомогою яких заняття буде результативним. Для дієвого функціонування змішаного навчання характерний високий рівень встановленої інтерактивності (між здобувачами освіти і окресленим навчальним матеріалом, курсантами і викладачем, курсантами і віртуальним середовищем) та відповідності виокремлених педагогом форм, методів, засобів навчання специфіці вищого військового навчального закладу. Вивчення специфіки освітньої діяльності вищого військового навчального закладу дозволило нам виокремити найбільш продуктивні методи змішаного навчання у підготовці майбутніх офіцерів. Це методи самонавчання і